

„Stajero“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krone, za pol in dretti leta razmerno; na Nemčijo stane za celo leto 5 krон, za Ameriko pa 6 krон; na drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravništvo se nahajata v Ptaju, gledališko poslopje štev. 3.

"Kmečki stan, srečen stan!"

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek večer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanih (inseratov) je
za celo stran K 64, za
 $\frac{1}{2}$ strani K 32, za $\frac{1}{4}$
strani K 16, za $\frac{1}{8}$
strani K 8, za $\frac{1}{16}$
strani K 4, za $\frac{1}{32}$
strani K 2, za $\frac{1}{64}$
strani K 1. — Pri več-
kratnem oznalu ni
cena primerno zniža-

Stajerc

Štev. 13.

V Ptiju v nedeljo dne 29. marca 1908.

IX. letník.

Mi in vi!

Strastni boj se bije med političnimi strankami, — boj, ki se človeku že sem tertija studi in katerega bi se rad rešil . . . Ali mi moramo ostati in vstrajati v tem boju, kajti drugače zavrla zopet tema . . . V nesrečni naši Avstriji igra klerikalstvo zopet prve gozle. Imeli smo enkrat poljedelskega ministra, grofa Auersperga, ki je imel vsej nojem o kmetskištvu, ki se je z

roške c. k. kmetijske družbe, ki sta se vršila te dni v Celovcu in Gradcu. Koliko dela, koliko plodonosnega, lepega, koristnega dela je izvršila ta družba, kako velikanški dobitek je donesla svojim članom in kako lepemu napredku na gospodarskem polju je ogladila pot . . . S ponosom gledamo naprednjaki na kmetijsko družbo, ki ni in ne sme biti torišče političnih bojev, katere edini cilj je zboljšanje gospodarskega položaja.

V tem tiči razlika med vami, prvaški voditelji in med nami: vi ste za prazne besede, mi pa za delo. In delo bode premagalo besede!

Politični pregled.

Državni zbor stopi po trimesečnem odmoru dne 2. aprila k zasedanju. Zboroval bode le 9 dñi, potem pridejo velikonočne počitnice. Nadalje zbornujejo maja mesec delegacije, potem zopet deželni zbori, tako da bodo do državnih poslanici do oktobra k večjem 3 tedne skupaj. Vbogi poslanci se bodejo gotovo hudo vtrudili . . .

Dopust vojakov za žetev. Cesar je naročil, da se uvede pri vseh vojaških komandah za polletje 1908 na poizkušnjo tritedensko dobo, v kateri bodejo vojaki z ozirom na žetev lahko na dopust odhajali. Ob času žete bodejo vojaki torej 3 tedne lahko doma pomagali. S tem je starščji naprednjih kmetijskih poslanstev ugodeno.

Proračuni velikih držav. Številke prebratite je sem terjata, prav modro delo, — kajti resnične številke govorijo jasneje kot najboljši govorniki. Poglejmo n. pr., kako so narasle skupne potrebsčine držav v zadnjih 7 letih. Porabilo se je:

	leta 1899 milij. markov	leta 1906 milij. markov
V Nemčiji	6231	7188
" Avstro-Ogrski	2443	3003
" Italiji	1443	1560
" Franciji	2928	3090
" Angliji	3240	3960
" Japonski	742	1442

Po državnih proračunih za leto 1906 je prišlo na vsako osebo:

	Dohodkov	Izdatkov	Dolga
	mark		
Nemčija	110	118	255
Austro-Ogrska	67	66	266
Italija	46	47	307
Francoska	76	76	621
Rusija	44	44	124
Anglija	98	98	266
Japonska	22	22	44

Razven Francoske in Italije imamo torej Avstrijo največ dolga! In še nekaj zanimivih številk. Na vsako osebo je odpadlo 1. 1906 marca (1 marka je 1,20 K.) plačila

	Izdatki za armado in državni dolg:	Neposredni davki in colnine:	Posredni davki:
Nemčija	23	11	16
Austro-Ogrska	21	9	21
Italija	22	14	20
Francoska	56	12	43
Anglija	44	18	36

Kmetje, čitajte in premišljujte!

Novo ministerstvo smo hvala Bogu dobili. Klerikalci so imeli nameč željo, da postane eden od njih minister in zato se je osnovalo „ministerstvo za javna dela“. Minister je postal nadklerikalec dr. Gessmann. Ker so tudi rudarstva se tičoče zadeve v področju tega ministerstva, so rudarji zelo razburjeni. Mislimo, da se bode v državnem zboru o celi stvari še mnogo govorilo.

— Mi imamo dvoje vrste duhovnikov; prvič duhovnika, ki oznanjuje božjo besedo, ki krsti našo deco, nas blagosloví pred oltarjem, osreduje naše bolnike in moli ob grobu naših ljubih . . . Ali drugič imamo duhovnike, ki računajo preveč ki jemljejo občinske denarje, ki jih ob volitvah ni dobiti niti za umirajoče, ki delajo politiko na prižnici in v spovednici, ki hujskajo žene proti močem in farane med seboj, ki ne živijo po duhovniško; — to so moderni, današnji duhovniki-hujekati . . .

Allg. Bauernzeitung

Dopisi.

Od nekod. V neki hiši, katere gospodar je načelnik izobraževalnega društva, poročevalec v klerikalnih časopisih in zaupnik kmečke zveze, se je lanski služkinji vžgala ljubezen. Nekaj se je zgodilo, saj veste! A, kdo? Krumpasti ali bradati? Kaj poreče milostljiva gospa soproga, katera je obenem tudi nečakinja, kjer se splošno govorii, da je soprog sam kriv. Ponos za gori imenovane, kjer imajo tacega izvrstnega sotrudnika in poročevalca. Lansko leto se je mnogokrat poročalo, da so občinski, obrtne zadruge in požarne brambe računi v preiskavi; a ko je prišla tožba mu je sodnija za to preiskavo 10 dni prosto stanovanje in 1 post za nagrado priznala; ker ni bil zadovoljen je vložil priziv in višja sodnija mu je to kazen potrdila. Mu ni mogel dr. Benkovič pomagati, katerega je najel za svojega zagovornika, ampak je potem odstupil, ker je razvidel da ni za pomagati. Zato Vam svetujem, mirujte in ne hodite na solnce, ker imate maslo na glavi, drugače Vas z imenom in krajem izdamo in še druge lastnosti razkrivamo. Vam dobro želeči Čip čap.

Sv. Peter na medv. selu. Zopet sem prisiljen objaviti članek ki se pa tako-le glasi:

Svetlo solnce se je skri
Vse po vasi potihnilo
Tiha noč zaziblje vse
Naš ga mežnarja pa ne.

Naša Lena je povabila
Mežnarja je brž prosila
Pridi pridi Anzek moj
Brez skrbi si čist nocoj.

Dragi bralci našega cenjenega lista! Mogoče
Vas je vest teh prav vrstic iznenadila. Bilo je
tako-le: V noči 16. t. m. spoznali ter opazili
smo našega Janeza, da je čez „retere“ v en ostal,
in k Jagrovi Leniki šel. Anzek se je pa moral
tudi dobro skraviti pred fanti in pred dvema
policijskoma, ki sta pri tako imenovanem „kikel-“

regimentu". Pa naša dva zaljubljence imata sila dobre počutke; posebno pa nos in ušesa, kajti hitro sta slutila nevarnost in Jagrova Lenka je Anzika prav dobro skrila. „Polica“ pa sta bila prebedasta in nista vedla hišne preiskrbe napraviti, ker gotovo bi bila Anzeka našla. Kako pa si mislite, dragi bralci, da je neki naš Hanzek v farovž prišel? Jaz mislim, da prav po lisičje, kajti dobro jo je moral zviti. Preljubi mi „Štajerc“, Anzek je že baje obljubil, da nas bode tožil, če ga bodo dali natisnuti v „Štajercu“. Kako bi se moglo to zgoditi, ker sedem prič priseže, da je to res, ker smo to stvar opazovali. Toraj Anzek le hitro toži, da bodo tvojo pobožnost na dan spravili. Vi pa, č. g. župnik, priskrbite si „hornista“, da bode vsak večer „reter“ zaplozel, da bode mežnarček vedel, kedaj mu je čas v postelj. Zatorej g. župnik skrbite na red v farovžu in brigajte se raje manj za politiko. Lena pa budi enkrat v življenju pametna, drugače ti bodo bolj okroglo zagoditi.

Vse je tih vse že spi
Lenika še pa bedi
Mežnarja se veseli.
Če ravno je blizu polnoči.

Iz Nove cerkve blizu Celja. (Prostovoljna požarna bramba.) Dragi „Štajerc“! Naznanim Ti, da se klerikalci in narodnjaki tukajšni zopet prizpravljajo, da grejo „kozle“ streljati. Ustanoviti hočojo nameč „prostovoljno požarno brambo“ z „slovensko komando“. Ti cerkovski očetje se hočojo bratiti z žalskimi, in sploh z vsemi v Savinjski dolini obstoječimi požarnimi brambami. Onim na ljubo, sebi pa v veliko škodo hočojo Novocerkovski očetje imeti slovenski „fajferčki“, ker so jim žalčeni obljubili par sodčkov piva pri otvoritvi in so jim tudi obljubili, da pride na tisoče Savinjskih brambovcev k slavnosti otvoritve. Smešno! Ali premore celo savinjska dolina tisoč požarnih brambovcev? Ali Vas je tistih par sodčkov pive tako daleč zmotilo? Ali upati iz bele Ljubljane velikih podpor? Torej vse tujim Savinčanom in Ljubljancanom na čast in na ljubo, tistim, ki Vam še niso nikdar ničesar koristili. Ali se še veste spominjati leta 1887? Ali so Vam takrat Savinčani in Ljubljancani pomagali? Ne! Temveč vrele sosedne Vojniške in Celjska požarna bramba. Le-te so se trudile, ko je bila cela vas, ja cela fara v nevarnosti, trudili so se da so ohranili cerkev, farovž, šolo in občinsko hišo, ker ako bi bilo še to zgorelo, bi še bili večji reweži. Sedaj pa z nogami teptate lepa darila, katera vam obejajo Vojnčani, Dobrčani, Vitančani in Celjani. Gotovo Vam ne obetajo le par sodčkov piva, temveč lepe svote denarja, brizgalnico i. t. d. In ne le od teh, temveč tudi od drugih krajev kakor n. pr. iz Gradca bi dobili podpore. Ali kaj pomaga, ker se bojite da bi Vam nemški denar žepo raztrgal. Ščim bodo pa špricali? Ali si bodo bezgovne špricance napravili? Oh kako dobre, pridne in zlate so bile sosedne požarne brambe leta 1887., sedaj pa jim hočete to sramoto delati. Gospod „stotnik“ pa si misli, meni je itak vse eno, se učim nemške ali slovenske komande, ker še dosedaj sploh nobene ni znal. Kakšne družnike pa kaj imate? Haha, same kozje pastirčke, veliko takih ki si more stolec pristaviti da kozi pod rep povoha. Znano mi je tudi da je v tem kraju mnogo vrlih mož in fantov, kateri so se v daljnih mestih učili nemške komande pri vojakih, katerim velja vas čast. Ali tistih ne bodo imeli kot družnike ker ti se ne bodo na novo učili vaše prisiljene komande. G. stotnik pa pazi, da pri vajah ne boš rekel namesto — „pol obrata“ na levo“ „tuchot“. Veseli pa me tudi, ko sem slišal da vam vaša korajža in vaša srca v hlače silijo, ker ne morete z vašo neumnostjo naprej. Torej napredni možje, stopite jim na rep. Počažite, da ste vi taisti ki znate pravo nemško komando, katero ste se pri vojakih učili, in da le vi ste sposobni za ta posel.

Novocerkovski rojak v daljnem kraju. Iz Zibice. Dolgo smo molčali, ali zdaj ne bodo več; mi stopimo na noge. Žalostno je to za našo lepo Zibisko dolinico, da imamo še zmiraj toliko nevednih ljudi, ki zmiraj tebe, dragi nam „Štajerc“ obrekajo, ker nam vedno toliko dobrega za naš kmetski stan doprineseš. Bili je neki klerikalec, pa tudi tkalec, po domače

Tomaž Mestinšek. Nesel je enemu posestniku platno domu. Dobil je svoje zaslужeno plačilo in povrh še za „tringelt“ eni veliki klob krnha, tako velik ko mlinško kolo. Pa to mu še ni bilo zadost. Jezil se je, zakaj ni dobil tri hlebe; zato je začel šinfati črez tebe, ljubi Štajerc. Rskel je da bi le vrezale gromske strele tri v Štajercovo tiskarno. Pa vemo da ti dragi nam „Štajerc“ mu nisi kriv da ni on dobil krohe tri. Dragi mi tkalec, ko bi bil ti „Štajerc“ naročnik, bi gotovo imel dosti dela pa tudi jela. Pa ker si na klerikalno stran, pa ti mi „Štajercijanci“ ne moremo pomagat. Na klerikalce se ne bodeš dolgo naslanjal, ker jih je v Zibiki že prav malo in smo jim že zelo oči izbrisali. Kajti mi le napredujemo za našega Štajerca.

Možje iz Zibike.

Iz Kalobja. Dragi „Štajerc“. En pol ali skoraj celo leto je bil mir v naši fari in pri našem župniku Kostanjevcu, da ni čez tebe hrustal. Ali zdaj mu je zopet prišla neka muha v glavo. Ravno na sv. Jožefa dan mu je od sv. Jožefa pridige zmanjkalo ker mu je bil sv. Jožef v Celje ušel na božji pot. Zatoraj je pa začel od tebe, dragi Štajerc govoriti, tako lepo in milo, da kdor je slišal, je vsakemu srce od veselja klepetalo, nameč, da „kdor Štajerc bere tisti ni vreden nič, in tudi ne bo srečen, in katera hisa ima Štajerca tista ne bo nikdar srečna, ker take slabe časnike ima.“ Pa dragi „Štajerc“ ti ne delaš slabih časnikov, temveč duhovniki sami, naj se pa tako zadržijo, kakor je Kristus učil; zdaj se pa tako zadržijo, kakor kuharice učijo. Ker kamor gre župnik, tja gre kuharica. Zato pa dragi Štajerc vzemi ti v roke močno metilo in jo pošlij našemu župniku in njegovi kuharici, naj prej pred svojim pragom pometata svoje stare smeti, potem še le naj gresta po fari da tam ker Štajerca berejo pometata. Tudi naj mežnarja kupijo omelo, da bo iz oltarjev pajčevino spravil, ker so se že začeli svetniki sločiti od prahu, da namesto ko bi proti nebesom gledali, pa jim že glave doli vijijo, ker jih pajčevina dol vleče. In pa naj mežnarja doma ima, da ne bo po cele noči okoli hodil zdaj v poštrem času in pri kopacih piskal in plessal, zjutraj pa tak hodi ko bi iz grmovja ušel. Zato pa, dragi župnik, poglejte na svoje prej, potem govorite čez druge. Dosti za danes, ako ne bo poboljška, še bo pa več.

Več faranov.

Polenšak. Mi opozarjam občinski urad polenški, kjer je največje klerikalno gnezdo, da naj da popraviti občinsko cesto od Slomov proti Polenšaku, da ne bodo vozovi v nedeljah do osi v blatu obtičali. Drugače se bomo c. kr. oblasti pritožili. Naj se občinski možje malo več za obč. naloge brigajo, pa bodo ceste lepše. Prihodnji več!

Napredni možje.

Sv. Barbara v Halozah. Na popravek, g. župnika Vugrina v št. 10. l. lista z dne 10. marca 1908 objavljamo sledeče: Vse trditve župnika so docela izmišljene; poprej je trdil, da so bili postavno izvoljeni crk. klučarji, sedaj že trdi, da se je vršila po cerkvenem pravu volitev; v cerkvenem poslovniku kaže, da se mora volitev vršiti na željo faranov in da se more pri tem ozirati na bližino cerkve; pri nas pa se ni oziralo pri tem na eno ali drugo, pač pa na listek, katerega je imel župnik, kjer je bilo zapisano, kateri se morajo voliti. Zaman si prizadevaš, g. Vogrin, da bi opral ta madež iz sebe! Mi za gotovo znamo, da se je ravno na Zavrčah volitva se crk. klučarja na isti način, samo ne v šoli kakor je bil g. dekan oznanil, kjer so potem farani zbrani čakali, temveč v dekanijskem poslopju, kjer pa ni bilo volilcev za očjo volitev; ko je po dolgem čakanju šel B. Ivan prašil g. dekanu, zakaj se ne vrši volitev, je dobil odgovor, da je že volitev končana brez volilcev „po cerkvenem pravu“. Gliha v krovu strhala! G. Vogrin, ne mislite da se mi farani Vas bojimo radi Vaših „popravkov“; mi pri svoji trditvi ostanemo in mislimo, da smo mi že Vaših „popravkov“ siti! Znamo še veliko več od ženitovajnskih Vaših posetov, in pri tem se Vam bojo lasje ježili na Vaši glavi.

Več volilcev od lani.

Iz Št. Jurija ob juž. žel. Dragi mi „Štajerc“. Tukajšni klerikalci te posebno grdo gledajo, zato ker jim vse odkrito poveč in črno vest izprašaš. Zato te pa mi z toliko večjim navdušen-

vživati t njem beremo. Naročil bi se ga marsikeden ter imaj pa se boji kaplana Nandina in rudečelit veliko za župnika Valenteka, ker tema dvema vedno davniki pismosno vse pove in pokaže. Naš kaplan klerik je vse kar je „Štajerc“ pisal, vtaknil v žepiružbi. Sedaj se mu grozno mudi mlekarino ustavljivite In zakaj pa to? To samo zato ker imaslike, drobno dojuco s „gršnim“ dojilom do Sv. Rozalijo bojda v Lokarjih, da bi potem na „lifral“ na vse štiri strani sveta. V kras pa upa dobiti še več mleka okoli Sv. Rozalije. In to še tudi ni vse. Kaplan Nandek in župnik pa še neki Račca kateri v posojilnici „ta Spol bukve piše“ so se zmislili nekaj še bolj podete, o štnega, z jaci hočeo barantati. Marsikeden jezd bode temu dopisu smejal, pa resnica je. Naček gre bodo ti trije jajčji baroni svoje jajce na gove nag na Dunaj poslali; če niso skoloburjene, teda trati že vse pridobljeno in ljudje božji jajce vkuče, — „lifral“ jih bomo v Fiumo in na Duge svoje. Takajšni konsum stoji prav slab; udov vsak maj in ne bode dolgo, ko mu bodo z „domine pace“ konsum imata mrzle tace. Bi se pa pa to ne zgordilo, ač začeli grozno. Da, loviti ti trije jajčji baroni, s tem da bodo vrgamo novili mlekarino in transportijo z jajci. Pri tlače se seveda mora biti župnik načelnik in kapuzen Nande podnačelnik. Dobili so pred kratkim, v koga kranjskega organizatorja propalih kaca, ti kmov, da je začel spet kmetske farbat in pladenje. Ker se bojijo da bi prejšni udaji mogli prilezati in plačevati jih hočeo več načeliti, da bi župnik se držal Mehkužu ne bilo treba toliko plačevati oomladjan pač „štima“ z Hrvati ki pravijo: „boljša izabljena nego ništa“, bolje nekaj nego nič. Ti gošti vzamej jajčji baroni misijo da smo mi kmetje resti v tvo prokleti zarukani, da bi se jim pustili zapet gre voditi. Pred osmimi leti so rekli da se boden tam s „profitom“ delili. In kdo se sedaj deli... Zaržete lika s „profitom“? nihče drugi kot kmetje ki ki vodijo ta konsum. V konsumu pijejo in tiči bojejo vse kar jim aploh v roke pride, sir, šadan, lafige, kruh itd., to pa vse na račun konusko sponzorjev ne ostane za kmeta nič; vse kar gre bode povrat mora veliko dražje plačevat. Mi jim gre odreševanje privaščimo, da dobro pijejo in se sled čas, okrogle trebuhe gladijo. Pa mi kmetje vaskot človek redili več! Ali nas razumevate? Vodjitev in potoku društvo takšni ljudje bolje rečeno bebrili kmetski vsako leto plačajo kazneni pretečeno leto im potonč več pa nič manj plačli kazni kot 1000 hl: vse reči nič manj kot tisoč kron; — in kdo bodo skrbi trpel? — kmet. Zatorej kmetje, mi vas jado drugovarimo ne pristopajte k temu čulnemu idju do sumu, ker tukaj vani se samo sladkarijo, čeravnjub ter daj se sladki delajo in nas farbajo, da se bomogu vzel profitom delili, kateri se bode dobili v mlekbub tem. Z izgubo se bodoči pač gotovo delili. Z dobidičbi na bodo pa že g. odborniki naredili — Veči nasilnost, kateri so bili pri tem konsumu opehačovravčev.

* zanap *
Bohum na Nemškem Oženil sem na na 21. aprila 1907 v T. bovljah z Jero Ahatz. Z tistim, k n čunal mi je blagoslovjeni duhoven za posvajanje in za druge potrebsčine 8 krov 60 vinarjev, pa, kramot redar, ki denar težko zaslužim, sem b. Zopet plačati g. župniku Petru Erjavcu le po uketu je ninskem redu; ali ta denarja lakomni duhoven in da je zahteval plačil po njegovem volji, seveda sklo nedkrat več kakor bi imel. Plačal sem mu trvaški odšel. Pritožil sem se 25. aprila 1907 Nam se okrajin c. k. sodniji v Celju Sodnija je to ujških in poznala in prisilila g. župniku k povrnesnejši preveč plačane štolnine. G. župnik je bil sko nedkrat več kakor bi imel. Plačal sem mu trvaški odšel. Pritožil sem se 25. januarja 1908 sem prejel de darski Bil sem septembra meseca 1907 nekega davnimi b. g. župniku in me je nogavarjal, da naj to tej bila preklicem; rekel je g. župnik, da ne bom prvaški stozil; njemu je že smrdelo kaj da bo. Totujiba za izgred še drugim radarjem! Spoštovan Uvoz živ Josef Šimaz.

vlada zdaj vse so t — Med današnjimi in nekavskimi, n jimi duhovniki je velik razloček, ostov do rejsi duhovni so živel v tesnem bratstvu s! Seveda jimi farani. Bili so navadni v oblike, stanomo, je-li in življenju. Bili so prijatelji faranov in dočudnim triki rewežev. Mnogi jih je bilo, ki so občna „srbski veliko zapustili... Današnji duhovni pa so nega sloveni jeni v seminarjih z javnimi denarji in ho